

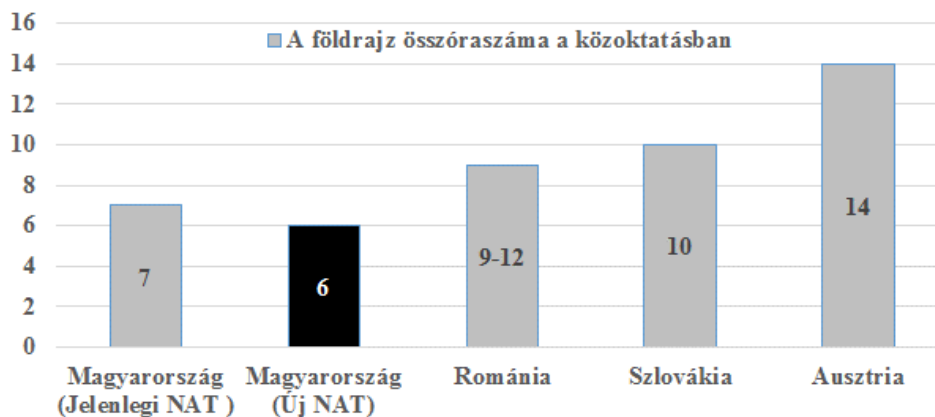
A Magyar Földrajzi Társaság kritikai észrevételei, javaslatai az új Nemzeti Alaptanterv tervezetével kapcsolatban:

A NAT 2018. augusztus 31-én napvilágot látott tervezete, és egyben a **Magyar Földrajzi Társaság véleménye szerint** is, jelenlegi globális és hazai környezeti, gazdasági, társadalmi folyamatok megértése és elemzéséhez nélkülözhetetlen tantárgy a földrajz. Egyetértünk a NAT-ban megfogalmazott alapelvekkel, melyek szerint **a földrajznak egyedi, megkerülhetetlen szerepe van a jelenlegi világgazdasági, társadalmi és pénzügyi folyamatok (Pl. migráció, demográfiai folyamatok) bemutatása mellett a jövő nemzedékének hazaszeretetre nevelésében** (Európa, a Kárpát-medence, a haza, a szülőföld földrajzának bemutatásában), a **környezeti nevelésében** (globális környezeti problémák bemutatásában).

Megdöbbenéssel vettük tudomásul, - egyben egy tantárgyunkat régóta sújtó negatív oktatáspolitikai döntéssorozat újabb állomásának látjuk, - hogy miután az 1995-ös kormányzat által készített NAT, drasztikusan csökkentette a földrajz óraszámát, és miután 2014-től már nem lehet előrehozott érettségit tenni földrajzból, miután 2016-tól a szakgimnáziumok kb. 70%-ában szűnt meg önálló tantárgyként a földrajz, a **NAT jelen tervezete minimális szintre kívánja zsugorítani a földrajztanítás súlyát a köznevelésben!**

Érthetetlen, és teljességgel elfogadhatatlan, hogy a földrajz előírt kötelező összóraszámát csökkenteni kívánják 7-ről 6-ra, hisz a földrajz fejlesztési és nevelési céljainak elérését, a helyesen felvázolt tantervi elvárások teljesítését, a módszertani megújulást a gyakorlatban már jelenleg is megoldhatatlanná teszi tantárgyunk európai szinten is példátlanul alacsonyra szorított órakerete!

A földrajz tantárgy összóraszámja Magyarországon és a környező országokban

Nem értjük, egyben elfogadhatatlannak tartjuk, hogy míg a földrajz óraszámja például Ausztriában megegyezik a történelemével (14) addig Magyarországon a tervezet szerint annak mindössze egyharmada lenne (18 vs. 6). Holott jelenlegi világunk térbeli gazdasági, társadalmi és globális környezeti folyamatainak bemutatására hivatott földrajz legalább annyira fontos és fajsúlyos tantárgy kellene, hogy legyen a magyar köznevelésben, mint a múltunkkal foglalkozó történelem!

Meggyőződésünk, hogy a földrajz oktatási és nevelési feladatainak kiszorítása a közoktatásból hosszútávon jelentős gazdasági versenyhátrányt jelent majd a szomszédos országokkal szemben!

Mi is kellene, hogy legyen a „földrajz” tantárgy szerepe, küldetése a 21. századi magyar köznevelésben?

- A földrajz lenne az egyik tantárgy, amely **kulcsszerepet kap a hazaszeretetre nevelésben**, a határainkon túli **nemzeti összetartozás** érzésének kialakításában. Hisz hogyan szeresse a hazáját az, aki nem is ismeri azt? A „földrajz” tantárgynak kulcsszerepe van a lokálpatrióta nevelésben, a helyismeretek átadásán túl a helyi közösségért kifejtett tevékenység fejlesztésében.
- A földrajz lehetne az a tantárgy, amely a leghivatottabb bemutatni napjaink **demográfiai folyamatait**, többek közt a népesség kor, nemzetiség és vallás szerinti összetételének változásaival, a népességfogyással kapcsolatos ok-okozati összefüggéseket és ennek következményeit, kiemelve a társadalom legfontosabb alappilléreinek, a **családnak**, mint értéknek a szerepét, megvilágítva egyszersmind korunk **migrációs folyamatainak hátterét és várható következményeit**.
- A földrajz az a tantárgy, amely tartalmilag hosszabb idő óta magában foglalja és továbbra is szeretné felvállalni napjaink **pénzügyi, gazdasági folyamatainak bemutatását**, hogy a jövő nemzedékei felelősségteljesen, előrelátóan tervezzék pénzügyeiket.
- A földrajz lehetne az az egyetlen tantárgy, amely összefüggéseiben, **az összegzés alkotás igényével mutatná be az általános környezeti problémákat** azáltal, hogy a szintetizáló gondolkodást fejlesztve **hidat képezne természet és a társadalomtudományok között**.
- A „Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030” dokumentum a földrajz tantárgytól **várná el**, hogy kialakuljon az igény a jövő nemzedékeiben **a belföldi turizmus helyszíneinek** felkeresése iránt.
- **A jövő földtudományi, gazdaságtudományi szakemberei** a „földrajz” tantárgy keretein belül találkoznak (illetve találkoznának) először jövőbeli szakmájuk alapjaival. **A földrajz óraszámának további csökkentése veszélyezteti a jövő geológus, hidrológus, meteorológus, közigazgász, közigazgatási, fejlesztéspolitikai és szociológiai stb. szakemberképzésének közoktatásbeli megalapozását!**

Véleményünk szerint mindezeket a feladatokat és az egyébként jogos tantervi elvárásokat a „földrajz” csökkentett órászámmal nem lesz képes hatékonyan, hiánytalanul teljesíteni!

Az új NAT-ban megfogalmazott, és általunk is támogatott módszertani változásokat (projekt munka, kritikai gondolkodást fejlesztő vita, szerepjáték stb.) **teljesen ellehetetlenítené tantárgyunk tovább csökkenő órászáma**, hiszen a NAT által is javasolt diák-domináns munkamódszerek sokkal időigényesebbek, mint a hagyományos, a 21. század iskolájában már idegenül ható frontális osztálymunka.

Kérjük, hogy fent felsorolt indokaink alapján módosítsák a NAT jelenlegi tervezetét, a mellékletben csatolt javaslataink alapján! Növeljék a „földrajz” tantárgy előírt kötelező órászámát a tanulói összes óraterheléseket nem növelve legalább 9 órára a közoktatásban! A „földrajz” tantárgy csak így lesz képes segíteni gyorsan változó világunk társadalmi-gazdasági és környezeti folyamataiban történő eligazodást! Csakis így lesz képes megismertetni saját hazáját, és a Kárpát-medencét a jövő nemzedékével, **csakis a jelenleginél magasabb órakeretben képzelhető el földrajzoktatás tartalmi, módszertani megújulása!**

Budapest, 2018. szeptember 7.

Prof. Dr. Csorba Péter
a Magyar Földrajzi Társaság Elnöke